

“Els catalans són treballadors, valents i espirituals, amants de la independència i amb la dificultat de la dominació dels seus veïns”. El cartògraf francès Nicolas de Fer feia aquesta anotació al marge d’un mapa de Catalunya l’any 1706. Un segle després d’aquella reflexió, Catalunya i Euskadi, tot i que sotmesos políticament, serien els únics territoris de l’Estat espanyol que s’empeltarien de la revolució industrial sorgida al Regne Unit i bastirien una economia industrialitzada que encara avui és el seu gran motor. Però l’esclat de la crisi econòmica i financera, afegida a alguns efectes de la globalització no ben encaixats, ha fet que aquest motor hagi perdut greix i grinyoli. Hi ha indicadors clars de la davallada del pes de la indústria en l’economia catalana, com l’increment constant de l’índex de preus industrials o la caiguda de les inversions industrials i de la producció. Però aquest sector encara representa el 18% del PIB català i genera el 15% de l’ocupació del país.

Un tros del pastís encara massa gran per a deixar-lo perdre. Tot i saber que la pèrdua de pes del sector industrial ha estat generalitzada, continua essent peça clau de moltes economies. A Alemanya representa el 24% del PIB, al Japó el 22%, a Euskadi el 27% i a Catalunya el 18%. De fet, Catalunya ha començat la seva reindustrialització i és una aposta de grups tan potents com General Electric o Audi, i moltes empreses de menor dimensió que havien deslocalitzat la seva producció ara inicien el retorn al país.

En aquest escenari, diversos experts van dibuixar el full de ruta del sector industrial català per superar la conjuntura actual i per encaixar en un possible escenari d’estat independent. Aquest fou l’objectiu de la jornada “Nous escenaris polítics i econòmics per a la indústria catalana”, organitzada per l’Institut Sallarès i Pla i la Càtedra Josep Termes de Lideratge, Ciutadania i Identitats de la Universitat de Barcelona, amb el suport de la Fundació Gremi de Fabricants de Sabadell. Es partia de la certesa que el gruix de la indústria catalana no fugirà del país tant si esdevé un estat lliure com si continua formant part de l’Estat espanyol, sinó que es transformarà per adaptar-se

La biomedicina és un dels sectors amb més projecció internacional, però topa amb la manca de

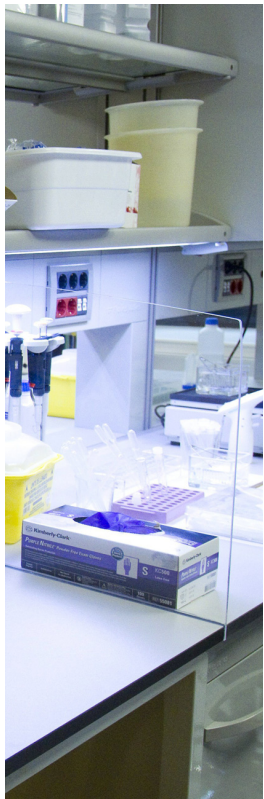
Una revolució industrial per al dia D

Quins reptes ha de superar la indústria catalana per a sobreviure a la crisi? I per a adaptar-se al nou escenari d’un estat propi? És una prova col·lectiva, reindustrialitzar el país, perquè sense indústria, el coneixement i el valor afegit no arriben a la societat i, per tant, no hi ha progrés. L’Institut Sallarès i Pla i la Càtedra Josep Termes han demanat a experts quin seria el full de ruta.

a les noves circumstàncies, com ha fet en altres èpoques històriques.

El director acadèmic de la Càtedra Josep Termes, Agustí Colomines,

va introduir el debat constatant que “Catalunya viu una crisi econòmica, política i social, que no podrà resoldre de forma independent perquè la

connexió amb l'empresa. Les deficiències en infraestructures de transport són un altre handicap per a la indústria exportadora catalana.

Generalitat, amb una crisi financera greu, no té els mecanismes polítics per a resoldre l'elevada taxa d'atur ni algunes qüestions socials”, però, en canvi, “la indústria sí que pot iniciar una nova revolució per facilitar la sortida d'aquest atzucac, perquè són les empreses les que creen valor i serveis per a la societat”.

El punt de partida. En el primer debat, sobre la situació actual de la indústria, Joan Majó, enginyer, empresari i ex-ministre espanyol d'Indústria, va assegurar que el punt de partida per a la reindustrialització del país no és, en conjunt, negatiu. Es va valer de moltes estadístiques, la més clara de les quals, l'evolució de l'ocupació industrial a Europa des de principis dels anys noranta fins al 2010. Al Regne Unit va caure un 48%, a Alemanya un 30%, a França el 28% i a l'Estat espanyol un 15%. Això vol dir, a parer de Majó, “que la indústria espanyola i catalana es van salvar millor del cop”. Remarca que la recuperació industrial és imprescindible per a sortir de la crisi perquè “els sectors que més ajudaran seran els més capaços d'exportar, i aquests són

a la indústria però, a més, les activitats industrials són aquelles que amb relació a serveis i agricultura donen un nivell mitjà de qualificació de mà d'obra més elevat i, per tant, també empeny la capacitat de formació del capital humà, un element de futur molt potent”.

Majó va explicar que el capitalisme industrial, on les empreses creen valor i donen serveis a una societat i els estats que emergeixen de la democràcia estan per sobre dels poders econòmics per tal d'assegurar uns límits a la llibertat de mercat i la redistribució de la plusvàlua generada, sobretot a través dels impostos i en serveis públics, ara s'ha posat en dubte.

“Aquest pacte entre poders econòmics i democràcia s'ha trencat, en bona mesura perquè el capitalisme industrial s'ha convertit en capitalisme financer. En aquest nou espai global, la capacitat de la democràcia de regular els mercats financers és inexistent”, va argumentar Majó. Per a l'enginyer i ex-ministre, ara el més important a Catalunya “no és tant que torni la indústria, sinó crear un nou tipus d'indústria que no tindrà massa a veure amb la que es va bastir als anys vuitanta”.

El principi d'una nova era. De la seva banda, Antoni Garrell, també enginyer i president de la Fundació per al Disseny Tèxtil (Fundit), va assegurar que “la forma de gestionar el canvi ha de ser radicalment diferent, perquè no estem en un període de crisi sinó en el principi d'una nova era, en què no reivindicarem la indústria convencional sinó l'economia productiva”. Garrell es va mostrar optimista “malgrat algunes xifres”, i va reclamar no caure en el mateix parany que ha caigut Europa: “Europa ha estat prepotent i ingènua a la vegada, de pensar que amb els serveis n'hi havia prou i que la Xina seria eternament la fàbrica del món. Però és erroni, sense indústria no hi ha transmissió de coneixement i recerca a la societat i, per tant, no hi a progrés”. En aquest sentit, el president de Fundit va apuntar diverses raons per les quals Catalunya necessita recuperar la seva indústria: “Un país sense indústria es incapaç de generar ocupació per a diferents graus de formació, la indústria és l'únic sector capaç de convertir els avenços científics i tecnològics en un bé social, i finalment, és capaç d'exportar”.

La indústria de l'oci i el turisme, diferenciada del sector serveis, és, a parer dels experts, una altra possible sortida per a l'economia catalana, que proposen d'exportar la marca Catalunya al món.

Garrell també va fer un toc d'atenció a empresaris de pimes i a l'administració catalana. Als primers els va recriminar que persisteixin en "l'estratègia de destruir l'enemic en comptes de cooperar-hi", i va instar les pimes a "abandonar la idea d'empresa vertical i anar a empreses horitzontals, unides". Al govern li va demanar que faci "de catalitzador, perquè la indústria més avançada comenci a fer-se gran".

Indústria massa atomitzada. La segona ponència es va dedicar a l'escenari d'un estat propi. El degà del Col·legi d'Economistes, Joan B. Casas, que també és membre del consell assessor en matèria econòmica del govern, va remarcar que Catalunya té un actiu molt important, "una economia industrial diversificada, que també es trasllada a les exportacions, que ens allibera de dependre d'uns pocs sectors". Ara bé, aquest economista va advertir que el teixit industrial és extens però excessivament atomitzat per a competir en un mercat global: "La pime catalana té aproximadament el mateix grau de productivitat que l'europea però, en canvi, té menys competitivitat i productivitat que la gran empresa. I això és perquè una constel·lació excessiva de pimes acaba afectant la productivitat global".

Casas va apuntar el valor de macrosectors com el del turisme i l'oci, el sector salut i el sector financer català. Però va demanar canvis: "Les empreses es finançaven en un 90% amb la banca, i quan han tallat el crèdit s'han quedat paralizades. Ha de prendre força el capital risc i el capital llavor, cal canviar el model de finançament que té més de 100 anys a casa nostra, i el sector financer ha de fer fórmules de finançament d'empreses més a llarg termini".

Per la seva banda, Jaume Ventura, catedràtic d'economia, va explicar que el grau d'obertura comercial de Catalunya és del 130%, un fet que, com apunten diversos estudis, "és un avantatge en el mercat mundial per a un estat de dimensions petites". També va sostenir que una Catalunya independent "seria un estat molt més ben dotat financerament, i ara seria l'estat amb la major solidesa fiscal d'Europa".

La indústria representa el 15% del PIB català i genera el 13% de l'ocupació total

Ventura es va referir a possibles boicots, una qüestió que preocupa especialment els empresaris. "Si tots els consumidors deixessin de comprar a empreses identificades com a catalanes pel seu nom i que es dediquin a béns de consum final, ens baixaria el PIB un 3,5%-4%, suposant que aquests productes no els puguis col·locar. Però si els recol·loques al marcat internacional? En el pitjor dels escenaris, baixaria el PIB entre 1%-2% màxim, i només de forma transitòria fins que trobéssim nous mercats. Per contra, tindriem un 8,5% de PIB que no enviariem a Madrid en forma d'espòli fiscal", sentencià.

Finalment, el professor d'economia i empresa de la UPF Xavier Quadras va lamentar que sovint es caigui en l'error de "pensar que la competitivitat d'una indústria es limita als costos laborals unitaris, quan en realitat té a veure també amb la cohesió social del país, les oportunitats econòmiques i socials que genera per a tots els seus ciutadans i la qualitat democràtica d'aquest país". En aquest sentit, Quadras creu que Catalunya ha de tendir a un model industrial nòrdic, que "ja ha demostrat que és compatible tenir un país socialment cohesionat i amb un respecte pel medi ambient i econòmicament fort".

La cloenda de la jornada va anar a càrrec de l'economista i eurodiputat de CiU Ramon Tremosa. Va assegurar que a Europa "hi ha un discurs reindustrialitzador, una bona notícia per a Catalunya", i va recordar que, el 2010, l'economia nòrdica va sortir de la crisi "via exportacions industrials, i Catalunya exporta indústria".

Tremosa va lamentar que "Espanya es negui a reformar-se, transposant directives malament, i rebutgi les bones pràctiques de forma intencionada, com per exemple amb la morositat o el mercat laboral". L'eurodiputat va explicar que a la UE l'estat català és vist com "una pressió addicional feta des de dins per canviar l'Estat espanyol. Un estat català, independent o federal, és una reforma estructural que interessa Europa. Si Espanya només fa cosmètica i no reformes, hi ha la probabilitat que Espanya faci fallida, que impagui el deute, i això és el que preocupa a Europa, i no pas Catalunya", va sentenciar.

Gemma Aguilera